

АКУШЕРСТВО, ГІНЕКОЛОГІЯ І БІОТЕХНОЛОГІЯ РОЗМНОЖЕННЯ ТВАРИН

УДК 636.92.082.4

ПРОБЛЕМИ ВІДТВОРЕННЯ КРОЛІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Беседовська К.С., аспірант⁵

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. У статті наведено та описано особливості репродуктивної здатності кролиць в різних умовах утримання, годівлі та породної залежності.

Ключові слова: овуляція, сукрільність, лактація, штучне осіменіння.

Актуальність проблеми. Кролівництво - перспективна галузь тваринництва. Кролі відрізняються багатоплідністю і високою скоростиглістю, завдяки здатності поєднувати фізіологічні періоди лактації та сукрільності, а також короткого періоду вагітності. За інтенсивністю росту кроленята перевершують молодня інших сільськогосподарських тварин. За перші 4 місяці їх жива маса збільшується в 50 разів.

Однак високих показників можна досягти лише при високій культурі ведення галузі кролівництва, технології та селекції. Племінна робота відіграє винятково важливу роль як при виведенні нових порід кролів, так і для подальшого вдосконалення існуючих [1].

Кролі, як продуктивна тварина, мало вивчена. Виявилося, що в біології та медицині кролі більш вивчені, ніж у сільському господарстві. Саме цим пояснюється низький рівень розвитку кролівництва в країні. Неодноразові підйоми і спади в галузі відображають рівень реальних технологічних рішень.

Більшість поголів'я кролів зараз зосереджена в присадибних господарствах. Проте останнім часом почали активно розвиватися приватні фермерські господарства. Попит на кролятину зростає, а значить буде збільшуватися кількість приватних кролеферм.

Племінні ферми займаються переважно розведенням однієї-двох, але не більше трьох високопродуктивних чистопорідних кролів для ремонту місцевого стада.

Результатом племінної роботи є, як правило, підвищення плодючості, життєздатності, скоростиглості, якості м'яса та волосяного покриву [2].

Репродуктивна функція кролиць та її особливості. Статева охота у кролиць триває 3-5 діб, повторюючись через 5-7 діб у літню пору року і через 8-9 діб у зимову. Кролиця в охоті стає неспокійною, відмовляється від корму, вириває пух, зовнішні статеві органи у неї почервонілі і набряклі.

Овуляція рефлекторно настає через 10-12 годин після коїтусу. Під час статевого збудження залоза внутрішньої секреції – гіпофіз виділяє гонадотропні гормони, стимулюючи в яєчниках розвиток і дозрівання фолікулів [3]. У період овуляції, виділяється від 3 до 9 яйцеклітин від кожного яєчника. Останні проникають у просвіт яйцепроводів, де відбувається зустріч із сперміями і запліднення.

Після овуляції в фолікулі відбувається складні процеси, в результаті яких формується жовте тіло. Воно починає функціонувати як залоза внутрішньої секреції, виділяючи гормон – прогестерон, який стимулює розвиток молочної залози, матки, сприяє прикріпленню яйцеклітини до стінки матки.

⁵ Науковий керівник – д. б. н., професор Кошевой В.П.

Якщо запліднення не відбувається, функція жовтого тіла знижується і надалі воно повністю розсмоктується. В яєчниках починаються процеси росту і дозрівання нових фолікулів. Ембріональний розвиток у кролиць протікає інтенсивно, плід закінчує своє формування на 28-32 день, досягаючи маси 40-90г. До цього часу завершується і підготовка родових шляхів до виведення плоду. Окроли відбуваються переважно вночі. Роди протікають легко протягом 10-20 хвилин, інколи до години. На третю добу після окролу настає статевая охота. Якщо кролицю осіменити в цьому випадку відбувається поєднання нової сукрільності з лактацією.

Організація осіменіння. Кращий час для природного осіменіння кролиць є весняно-літній період - ранкові та вечірні години, в зимово-осінній період - денні години. При утриманні тварин у крільчатниках з регульованим мікрокліматом осіменяють їх у будь-який час.

Штучне осіменіння все більше практикується в крільництві Європи, особливо в Італії та Франції. Зараз штучне осіменіння використовують трохи більше 1000 промислових кролеферм. Спостерігається тенденція до поширення використання штучного осіменіння. Метод штучного осіменіння дозволяє зменшити кількість самців, при цьому використовувати найбільш цінних.

Збір сперми і контроль якості. Самку в охоті саджають в клітку до самця. Оператор тримає штучну вагіну з колектором між лапами кроля. Перед використанням штучна вагіна зберігається при температурі приблизно 40 ° - 42 ° С, так, щоб під час використання її температура дорівнювала нормальній температурі піхви самки - 39 ° С. Ейкуляція зазвичай настає негайно. Основний контроль якості сперми проводиться макро та мікроскопічними дослідженнями. Сперму розбавляють у п'ять - десять разів. Для цієї мети використовують фізіологічний розчин. Можна заморозити сперму, якщо необхідно її зберігати від певного самця протягом тривалого періоду.

Оскільки овуляція у кролиць є не спонтанною, використовується внутрішньом'язове введення штучного аналога гонадотропного гормону або фітоестрогенів, щоб викликати овуляцію в момент запліднення.

Особливості репродуктивної функції у кролів при різних умовах утримання та годівлі. Дані наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Особливості репродуктивної здатності кролиць в різних умовах утримання і годівлі

	Фермерське господарство	Присадибне господарство
Перше осіменіння кролиць	Тварин осіменяють у віці 3-х місяців.	Допускають кролиць (у віці 5 місяців, що досягли живої маси не менше 3,5 кг), самців (у віці 6-8 місяців).
Окроли в рік	Біля 10	Біля 3
Термін господарського використання кролиць	1,5 року	3-4 роки
Маса кроленят у 3-х місячному віці	Приблизно 4 -5 кг	Приблизно 2- 2,5 кг
Неплідність викликана інбридингом	Завдяки контролю за поголів'ям, обліку осіменіння практично не буває	Часто використовується вимушений інбридинг, що знижує продуктивність і життєздатність стада, веде до неплідності тварин і їх виродження. З кожним новим поколінням все складніше отримати якісних нащадків.
Гіпогалактія	При збалансованій годівлі зустрічається рідко. Застосовується система «зозуль»	Недостатньо збалансована годівля, недостатність води, малорухливість, протяги приводять до порушення обмінних процесів в організмі тварини, ожирінню, маститам. Частина кроленят в цьому випадку гине.
Агалактія	Реєструється рідко. Такі кролиці вибраковуються.	Зустрічається часто.
Аборти	Реєструється рідко. Такі кролиці вибраковуються	Реєструється рідко.
Неповноцінність кроленят	Реєструється в 7-10% випадків.	Реєструється в 10-15% випадків.
Смертність кроленят	Реєструється в 5-10 випадків.	Реєструється в 10-50% випадків.
Ембріональна смертність	У середньому 2,1% випадків.	У середньому 2,5% випадків.

Особливості репродуктивної функції у кролиць різних порід. Матеріали наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Особливості репродуктивної функції у кролиць різних порід

Породи кролів	Середня маса дорослих кролів (кг)	Молочність, за добу (г)	Середня кількість кроленят при народженні	Скоростиглість
Сірий велетень	5-7	125-130	6-7	низька
Шиншила	5	125-130	7-10	середня
Фландр	7-9	125-130	7-10	низька
Каліфорнійський	5	175-180	7-8	висока
Новозеландський	5	175-180	7-8	висока
Метелик	4-5	125-130	8	середня
Білий велетень	5-8	125-130	7-8	низька
Сріблястий	5-7	175-180	7-8	висока

Як свідчать дані таблиці у кролиць різна відтворна здатність що залежить від породної належності.

Висновки

Основними причинами втрат при відтворенні є: зниження заплідненості, неплідність аліментарна, кліматична або інша, низька організація природного та штучного осіменіння, зменшення кількості окролів, агалактія та гіпогалактія. А особливо велике значення має: велика ембріональна смертність, народження кроленят з низьким потенціалом розвитку, порушення розвитку плода, мертвонародженість, аборти.

Ці питання маючи теоретичне та практичне значення, потребують активного вивчення, що і стало метою наших досліджень.

Література

1. Плотников В.Г. Разведение и кормление кроликов: учеб / В.Г. Плотников, Н.М. Фирсова. - М., 1989.
2. Вакуленко И.С. Кролиководство / И.С. Вакуленко. – Х., 2008.-282с.
3. Харенко М.І. Фізіологія та патологія розмноження дрібних тварин: «Козацький вал» / Харенко М.І., Хомин С.П., Кошовий В.П. – 2005. – 554с.

ПРОБЛЕМЫ ВОСПРОИЗВОДСТВА КРОЛЕЙ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

Беседовская Е.С., аспирант

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г. Харьков

Аннотация. В статье приведены и описаны особенности репродуктивной способности крольчих в различных условиях содержания, кормления и породной зависимости.

Ключевые слова: овуляция, сукрильность, лактация, искусственное осеменение.

PROBLEMS OF REPRODUCTION RABBIT AND SOLUTIONS

Besedovsky E.S., graduate student

Kharkiv State Zooveterinary Academy, Kharkiv

Summary. The paper presents and describes the reproductive ability of rabbits under various conditions, feeding and breeding dependency.

Key words: ovulation, sukrilnost, lactation, artificial osimemenie.